

VIBRACIÓ

Setmanari Catalanista Republicà

Donar satisfacció a Catalunya i resoldre el seu piet de llibertat autonòmica és rectificar la història d'Espanya i assegurar la seva unitat estatal.
La República ho ha comprès.

ANY I

GIRONA, 14 MAIG DE 1932.

NUM. 15

Suggerències de l'actualitat

El present moment polític d'Espanya és ric en suggerències i ens ofereix modalitats noves, al ritme de la tramudació de fons que es ve operant d'ençà de la República.

Hi hagué un moment, quan es llurava aferrissada batalla entorn de l'article 24, avui 26, de la Constitució, que creguérem que el problema religiós era el que més preocupava i apassionava a la consciència col·lectiva espanyola; és debatia aleshores si havia de continuar el "statu quo" de privilegi d'una confessió amb tendències a la unitat catòlica, o si pel contrari la llibertat de consciència i el laïcisme en les manifestacions de la vida pública havien d'ésser implantades com a directives de govern.

Hi hagué un altre moment en què la vida dels negocis cruïxa per tots cantons; en què els valors anaven en desori i la pesseta era juguet de tots els vents; en què les empreses mercantils anaven a la fallida; en què el problema dels sense feina prenia proporcions desoladores. En aquell moment creguérem que el problema econòmic era el que més preocupava i apassionava la consciència col·lectiva.

Més tard, els conflictes del treball eren a l'ordre del dia; es vitorejava a cada cantonada la revolució social; les vagues es succeïen sense interrupció i les organitzacions obreres dirigides per l'anarco-sindicalisme provocaven moviments revolucionaris. En mig d'aquell malestar insuportable, creguérem que la qüestió social era la que més preocupava i apassionava la consciència col·lectiva.

Doncs bé: ara en discutir-se l'Estatut de Catalunya, observem que l'atenció popular està absorbida per aquesta qüestió; que Espanya entera, ençà i enllà de l'Ebre, vibra en tensió altíssima; que un contingut emocional indescriptible agita totes les classes socials, agermanades excepcionalment per un impuls comú irrefrenable. Això ens porta a concloure que més que la qüestió religiosa, més que l'econòmica, més que la social — àdhuc essent tan tradicionals com són aquestes qüestions — preocupa més i apassiona més que elles a la consciència col·lectiva el problema patriòtic.

El fenomen és més constatable quan es simultaneja a les Corts la discussió de l'Estatut i la reforma agrària, ambdós problemes vitals de l'Estat Espanyol.

L'explicació del fet, no sabriem trobar-la sinó en la biologia. La nostra condició de catalans — i per part dels altres el mateix a la inversa — se'ns arrapa ànima endintre, s'abeura en la nostra mateixa sang, arrela en l'entranxa de la nostra mateixa carn. Podem ésser catòlics, mahometans o indiferents; podem ésser rics o pobres; podem ésser obrers o patrons, el que no podem deixar d'ésser és catalans, perquè som catalans de la mateixa manera que som homes.

Així s'explica que tots els catalans que obeeixen amb dignitat i consciència els imperatius de la naturalesa, convergeixen en un mateix sentir i un mateix voler, forjadors del sentir i del voler del poble en massa. Per tant, del fet natural n'ix el fet polític, el fet democràtic d'auto-determinació, aquell fet que Maura assenyala com fet capdal perquè amb criteri liberal i democràtic es concedís a Catalunya el que demana — encara que després oposés reserves a

la concessió per altres ordres de raonaments.

Així es planteja la qüestió en essència, i cal dir que aquest plantejament ha tingut la seva primàcia a Catalunya, primer per Almirall, després per Prat de la Riba i ara pel "Partit Catalanista Republicà", quan tenint aquest l'hegemonia en la direcció del catalanisme liberal i republicà, va pactar amb els sectors liberals i republicans d'Espanya entera, i va negar-se a anar a les eleccions convocades pel Govern Berenguer precisament perquè en el Parlament que es convocava, per l'abstenció acordada per tots el spartits republicans, hi havia de mancar la consciència liberal espanyola, única que podia resoldre el problema català, perquè era la única que podia entendre i resoldre un problema de llibertat.

I aquest honor que correspon al "Partit Catalanista Republicà", a part de atribuir-li un encert de fecundíssimes conseqüències, el rescabala abastament d'errors de tàctica posteriors ja sancionats i el revesteix del màxim prestigi davant l'opinió liberal i republicana de Catalunya i d'Espanya entera.

Constatem per fi, com ja fèiem observar en una nota d'"Antena" de la nostra passada edició, que el mòbil espiritual que emergeix d'una motivació patriòtica, com excitant de l'ànima popular i com a creador de passió, és més fort que els mòbils estrictament materialistes. Enriquim la història del pensament humà amb una nova experiència, amb una nova aportació que desmenteix la interpretació materialista que donà a la història Karl Marx, quan basti la teoria que sols compten els factors econòmics per a moure les col·lectivitats i els homes que les integren.

La idealitat pura, que, entre altres, sojorna en el concepte del patriotisme, continua essent estimul, impuls i guia d'accions i reaccions. Constatem-ho amb proves de primera mà és per tots els espiritualistes un reconfort i una esperança.

J. DE CAMPS I ARBOIX

De teatre

Per causes del tot alienes a la seva voluntat, la Companyia de Comèdies Casals-Bruguera s'ha vist precisada a ajornar la representació del drama "La llei dels homes" del nostre bon amic Pere Carreras. Sembla que l'ajornament serà d'alguna consideració, doncs no és fàcil que les causes que l'han motivat desapareguin abans d'acomodar-se del nostre públic l'esmentada Companyia.

El diumenge esportiu

FUTBOL

Avui tarda, camp de Vista Alegre, extraordinari partit de futbol, entre els equips Sant Andreu i Girona, en match de competició "Copa Llevant". Per a demà, dilluns de Pasqua, a la tarda, el Girona ha organitzat un interessant encontre entre el primer equip del "C. D. Farnés", de Santa Coloma de Farnés i l'equip B del Girona F. C.

ANTENA

LA RESURRECCIÓ DELS MORTS

Els carlins han d'agrair a la República l'haver-los ressucitat. Feia dotzenes d'anys que no eren més que vestigis d'una política de temps imversemblants i per això s'anaven extingint per inanició.

Ara, però, s'han reviscolat, alçant al vent la bandera del catolicisme intransigent; parlant un llenguatge llegendari i desplegant bandera de monarquisme per a aplegar les despulles del naufragi d'una dinastia de seculars vergonyes.

Si no en les fileres oficials del carlisme, s'arredossen demés al sopluig de la seva teulada, els esperits espantats que temen la pèrdua de patrimonials privilegiats i que temen el perjudici a interessos que creuen gairebé de dret diví.

Tot això explica la revifalla carlina, i que veus d'ultra tomba amb ressons dels segles XVII, aglevin alluvions heterogènies on plantim estaques les dretes més dretes de totes les dretes de la política europea.

Políticament és una verdadera resurrecció dels morts, una mena de miracle polític, si és que també en política hi ha miracles.

PROPAGANDA TRADICIONALISTA

Dissabte passat a Girona hi hagué una conferència del senyor Lamamié de Clairac; dilluns un míting amb la senyora Urraca i els senyors Senante i Salaberry entre altres oradors. Ambdós actes foren per invitació i es veieren molt concorreguts. No hi hagué incidents, tal com pertoca a l'espirit liberal i "gentleman" de la ciutadania republicana.

La propaganda tradicionalista té altres de croada, amb grandiloqüència passada de moda i estridències de clari. És una propaganda que, tal com correspon als que viuen dels prejudicis del passat, ha d'evocar el passat no pas amb el prisma d'una crítica experimental, sinó amb la lírica desbocada del més ingenu romanticisme.

Amb aquesta tonalitat el públic que s'apretava en el Teatre Principal, posava en vibració totes les cordes. Era un públic sentimental i primari, fàcil a les deliquescències oratòries. Un públic inflammat d'altra part, per excitacions apocalíptiques, que faciliten la credulitat i porten a la supressió de tot anàlisi.

Així la propaganda tradicionalista és fàcil, flonja i espategant.

DISQUISICIÓ

Evidentment la finalitat política de fons de la campanya tradicionalista, és d'un monarquisme a tota vela. No se'n recaten i això està bé, perquè no semblen confusionistes i tothom sap a què atènyer-se.

Tan clar és el monarquisme d'aquestes campanyes, que ens admira que no hi estiguin al marge els estols de sacerdots que copiosament assistiren als actes celebrats. No és que voiguem negar el dret que com a ciutadans iguals als altres tenen d'intervenir en política, encara que sigui contravenint per la seva part normes pontificies reiterades.

Ho retraïem simplement com una constatació significativa. Els actes or-

Entorn de la qüestió agrària

El minifundi

En un dels meus anteriors articles sobre el problema de la reforma agrària, deia que la propietat privada havia donat origen a divisions capricioses, sense normes agrícoles que s'oposen a la moderna industrialització del camp, i que la missió de la reforma agrària espanyola no havia d'ésser solament de disgregació del latifundi en els casos que s'estimés convenient, sinó també d'integració del minifundi.

Doncs bé, aquesta declaració meua sembla que ha estat erròniament interpretada per algú. Mai no hauria pogut suposar que les meves paraules poguessin ésser objecte de dubte per part de cap propietari.

No sóc extremista ni molt menys en el problema agrari ni en cap altre, però tampoc no sóc contrari del progrés social per evolució i ningú que em conegui no dubtarà del meu gran amor a les coses del camp, i la meua campanya de pública defensa de la propietat rústega l'he feta i la faré sempre a la llum del dia, puix que de tota la vida tinc la convicció ferma, que el puntal més sòlid del nostre sistema econòmic, és la propietat privada i la riquesa agrícola i perquè sóc a més individualista fins al moll dels ossos. O potser, millor dit encara, anticollectivista. Individualisme basat, però, en un sentiment liberal que he practicat sempre, impulsat pel meu defecte capdal que és la sinceritat. Perquè entenc, que les fórmules de convivència, d'assistència mútua i de cooperació, no han d'ésser mai imposades per la violència o per la força, sinó per la voluntat autèntica dels que ho desitgin. De liberal se n'ha d'ésser en la pràctica i no en teoria; i el liberalisme en la pràctica és respectar la voluntat dels altres, sempre que aquesta voluntat no sigui atemptatòria al dret dels altres.

Però parlem de la concentració parcel·laria, i intentaré demostrar en el present article que les meves paraules tenien fonament. Aquest problema no és nou, i a ell ha absorbit la seva atenció, dels millors agraristes dels nostres temps. Esmentaré el nom d'alguns llurs obres més importants, per si algú vol il·lustrar-se en semblant matèria.

Fermin Caballero ja fa molts anys advocava per la solució d'aquest problema en "El fomento de la població rural de España"; Diego Pazos, en la "Memoria sobre disposiciones que podrien impedir en España la divisió de fincas rústicas, cuando esta divisió perjudique a los cultivos"; Macías Picavea, en "El problema nacional"; el vescompte d'Eza en diverses publicacions i tants d'altres, han acusat el problema amb trets molt fermes, demostrant la imperiosa necessitat de llur solució.

Els esmentats tractadistes han demostrat d'una manera palpable, que aquest problema pesa damunt l'economia agrària com un dels més importants i malgrat això continua sobre el tapet, sense cap intent de solució. Pel contrari, veiem agreujar-lo cada dia amb la interminable divisió de finques rústegues.

Són molts els termes municipals i comarques agrícoles de Catalunya i d'Espanya, on la parcel·lació ha arribat a termes vertaderament inverosímils, en els quals la divisió de la propietat es podria qualificar de caòtica. Exemples diversos se'n podrien

presentar de poblacions en les quals el terme mig de la superfície de les finques oscilla pels volts d'una hectàrea (4'75 vessanes) i on les finques de 4 o 5 són considerades com de dimensions excepcionals. A això deu apuntar-se el que en molts casos les finques pertanyents a una mateixa propietat en major o menor escala, es troben escampades absurdament per tot el terme municipal.

Les conseqüències d'aquesta deplorable situació són moltíssimes, i mentre el problema subsisteixi seran de resultats negatius, pel propietari, pel pagès o masover i per l'economia nacional. Pel primer, ocasionant-li despeses d'administració o sosteniment, segons els casos, en major quantitat, puix que algunes d'elles són proporcionals al nombre de finques i no al valor de les mateixes. Una manifesta inseguretad de la cosa posseïda per la dificultat d'identificació i per la facilitat de l'intrusisme, i per a la gran dificultat que això suposa per a l'exploració directa.

Al pagès, obligant-lo a seguir el mateix sistema d'exploració que els seus veïns, privant-lo d'introduir amb estalvi aquelles modificacions que la tècnica aconsella.

A l'economia del país, perquè el cost de producció augmenta sensiblement.

La impossibilitat de tancar les finques per un mitjà econòmic degut a la desproporció que existeix entre el seu perímetre i superfície, el temps que cal invertir en els transports, la impossibilitat i la conveniència d'intensificar els cultius adoptant alternatives més extenses que limitin la superfície improductiva, són dificultats insuperables que porten com a conseqüència el monocultiu, amb tots els seus inconvenients d'ordre social i econòmic.

Lempleu de la maquinària agrícola resulta antieconòmic en les condicions a que ens referim, tant per la gairebé impossibilitat material que la màquina pugui actuar lliurement dins els límits de molts camps, com per l'enorme desgast que ocasiona el constant transport d'un lloc a l'altre, moltes vegades per camins intransitables; la minva que s'obté en el rendiment útil de la jornada de treball, circumstància molt important que s'ha posat de relleu allí on s'han fet els comptes analítics de la producció, en els llocs on la terra es troba absurdament repartida.

Més conseqüències adverses podem enumerar encara. L'obligació d'haver de donar pas a aquelles finques que es troben sense camí, terreny perdut per al cultiu; la que és perd amb els límits, vores de camp i recs; la desvalorització de la terra i com a conseqüència l'encariment de la producció i disminució d'aquesta; la despoblació del camp i la concentració al poble, únic centre possible d'activitat en el conreu de totes les finques, són tants d'altres raonaments que poden aduir en defensa de la nostra tesi.

Interessants estudis d'investigació demostren amb quina proporció augmenta el cost de producció per cada 500 metres de distància, en les següents quantitats: per als treballs manuals, del 5 al 6 per 100; per als treballs amb bestiar, del 8 al 10 per 100; per els transports, del 20 al 25 per 100. Sortint d'aquesta base haurem de deduir forçosament, que a mesura que

